

OPONENTSKÝ POSUDOK

na dizertačnú prácu

Doktorandka: Ing. Denisa Chlebounová

Téma: **Návrh optimálnej siete stredného školstva Pardubického kraja ako aspekt rozvoja regionu**

Školiteľka: doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.

Na základe menovacieho dekrétu zo dňa 25.5.2020, v ktorom som bola menovaná oponentkou dizertačnej práce Ing. Denisy Chlebounovej, študentky doktorského študijného programu „Hospodárska politika a správa“, predkladám spracovaný posudok na dizertačnú prácu „**Návrh optimálnej siete stredného školstva Pardubického kraja ako aspekt rozvoja regionu**“. Oponentský posudok som vypracovala na tlačenu verziu uvedenej práce v rozsahu 139 strán (vrátane príloh) formátu A4, ktorá bola podpísaná autorkou – Ing. Denisou Chlebounovou dňa 31.3.2020.

Relevantnosť problému

Oblasť vzdelávania vždy bola, je a bude predmetom skúmania nie len na akademickej pôde, ale aj v decíznej sfére či v reálnej praxi. Optimálne nastavenie vzdelávacej politiky v každom štáte musí totiž zohľadniť rôzne východiskové podmienky (historické, demografické, ekonomické, sociálne, kultúrne atď.), ktoré sú v každej krajine iné a niečím špecifické, ale aj aktuálne trendy, ktoré vzdelávaciu politiku formujú, resp. sú ňou ovplyvňované (globalizácia, trh práce, možnosť merať kvalitu a efektívnosť vzdelávacieho systému a pod.). V neposlednom rade je potrebné brať do úvahy rozsah a potenciál tohto odvetvia verejného sektora, a to nie len z hľadiska stupňov vzdelávania či subjektov, ktoré sú oprávnené jednotlivé druhy škôl zriaďovať, ale aj z hľadiska širokého spektra študijných odborov, ktoré existujúci vzdelávací systém zastrešuje. Z uvedeného dôvodu sa pri akomkoľvek výskume v tejto oblasti očakáva jasná predstava o tom, na ktorú z vyššie uvedených oblastí sa výskum zameria.

Predkladaná dizertačná práca sa zaoberá problematikou optimalizácie siete vzdelávacích inštitúcií na úrovni stredného školstva v Pardubickom kraji, ambíciou autorky je v najširšom

zmysle slova zhodnotiť vzájomnú interakciu vplyvu stredoškolského vzdelávania na rozvoj regiónu. V tejto súvislosti možno konštatovať, že práca je aktuálna a z vedeckého hľadiska prospešná.

Formálne náležitosti a štruktúra práce

Dizertačná práca je z hľadiska štruktúry spracovaná v súlade s požiadavkami, ktoré sú kladené na tento typ záverečných prác. Použité zdroje sú v primeranom rozsahu a štandardne citované. Záverečná práca vychádza z relevantných, dostupných domácich aj zahraničných zdrojov, ako aj z viacerých koncepcných materiálov a štúdií. Vypovedaciu hodnotu uskutočnenej analýzy a verbálneho popisu viacerých problémov podčiarkujú a dopĺňajú grafy, ako aj vhodne zvolené databázy údajov v tabuľkovej forme.

Autorka člení prácu na Úvod, deväť kapitol, Diskusiu a Záver. Prvé tri kapitoly možno považovať za východiská skúmanej problematiky, kde v prvej kapitole doktorandka charakterizuje prístupy k vnímaniu efektívnosti v oblasti vzdelávania, v druhej kapitole sa venuje vymedzeniu aktérov vzdelávacej politiky tak, ako ich definuje aktuálna legislatíva v ČR a tretia kapitola popisuje systém stredoškolského vzdelávania v Českej republike. Logicky nadväzujú časti, ktoré definujú ciele práce (kapitola 4) a výskumné metódy (kapitola 5). Nosná časť výskumu je obsiahnutá v kapitolách 6 – 9. V častiach Diskusia a Záver doktorandka zhrnula hlavné výsledky svojho výskumu, prezentovala závery, ku ktorým dospela, ako aj možné riešenia daného problému ako celku.

Stanovenie cieľa a miera jeho splnenia

Hlavným cieľom predkladanej dizertačnej práce je *návrh možných metód a prístupov k realizácii optimalizácie stredného odborného školstva v Pardubickom kraji*. Autorka naplnenie tohto hlavného cieľa podporila stanovením dvoch parciálnych cieľov a troch výskumných otázok.

Odpovede na výskumné otázky boli získané využitím viacerých analytických postupov. Odborová štruktúra stredných škôl vo vzťahu k dopytu, ktorý tvoria zamestnávateľia na trhu práce v Pardubickom kraji (VO 1), bola skúmaná v kapitole 7, technická efektívnosť jednotlivých škôl (VO 2) bola podrobená analýze v kapitole 8, kapitola 9 ponúkla viaceré zistenia na základe SWOT analýzy duálneho systému vzdelávania (VO 3). Čo sa týka hlavného a parciálnych cieľov, zadané boli v kapitole 4 – Ciele práce. Možno konštatovať, že k ich naplneniu dochádzalo postupne, prakticky počas celého priebehu spracovávanía zadanej témy, *autorka však mohla tieto výsledky viac zviditeľniť v dizertačnej práci najmä v časti Diskusia*

alebo Záver, ktoré považujem vzhľadom na rozsah skúmanej problematiky a dosiahnuté parciálne výsledky za pomerne strohé.

Vhodnosť použitých metód a metodológia

Logickú postupnosť krokov pri spracovaní témy dizertačnej práce naznačuje metodologická schéma dizertačnej práce na s. 32, ktorá znázorňuje vzájomné súvislosti skúmanej problematiky, ako aj líniu výskumu, ktorou doktorandka smeruje k naplneniu nosného zámeru dizertačnej práce. Okrem štandardných výskumných metód, akými sú analýza, syntéza, komparatívna analýza, SWOT analýza či deskripcia, boli v dizertačnej práci použité aj viackriteriálna analýza variantov (pri hodnotení stredných odborných škôl), analýza obalu dát (pri meraní technickej efektívnosti stredných odborných škôl zriadených Pardubickým krajom) a korelačná a regresná analýza v súvislosti s analýzou naplnenosti kapacít stredných škôl v Pardubickom kraji v kontexte vplyvu na kvalitu vzdelávania. Popisu kľúčových metód výskumu, ktoré boli v práci využité, je venovaná samostatná časť dizertačnej práce, a to kapitola 5 – Výskumné metódy.

Konštatujem, že v nadväznosti na charakter tejto záverečnej práce a stanovené ciele boli použité adekvátne vedecké metódy, ktoré umožnili doktorandke dospieť k relevantným záverom.

Vedecký prínos a originalita práce

Predkladaná záverečná práca dokumentuje schopnosť doktorandky zhodnotiť východiská skúmanej problematiky a zaujať k nim stanovisko. Spracováva teoretické, legislatívne, ale aj koncepčné podklady viažuce sa k súčasnému systému vzdelávania v ČR s osobitným zameraním na stredné odborné školy v Pardubickom kraji. Nosná časť – návrh na optimalizáciu siete stredného odborného školstva v Pardubickom kraji, je podložená vlastným výskumom. Autorka identifikuje kľúčové problémy regionálneho školstva v ČR (kapitola 6) vo väzbe na ponuku a dopyt na trhu práce s osobitným akcentom na situáciu v Pardubickom kraji (kapitola 7). Za „vedecký posun“ v skúmanej oblasti možno považovať kapitoly 8 a 9, v ktorých doktorandka prezentuje výsledky analýz dosiahnutých použitím zvolených metód (viackriteriálna analýza variantov a analýza dátových obalov) na realizáciu optimalizácie stredného odborného školstva v Pardubickom kraji (kapitola 8), pričom svoj výskumný potenciál zameriava na návrh riešenia problémov stredného odborného školstva v ČR prostredníctvom duálneho systému odborného vzdelávania (kapitola 9). Tvorivý prístup bol

uplatnený pri výpočte prínosov a nákladov duálneho systému vzdelávania pre hypotetický priemyselný podnik v Pardubickom kraji.

Celkovo možno konštatovať, že v dizertačnej práci je systematicky podaný náhľad na oblasť stredoškolského odborného vzdelávania v Pardubickom kraji v interakcii s politikou zamestnanosti v Českej republike. Oceniť možno tiež snahu doktorandky nájsť možné riešenia na zosúladenie dopytu a ponuky na trhu práce, ktoré by zohľadňovali demografické predpoklady, súčasný ekonomický potenciál vybraného regiónu (Pardubického kraja), ako aj celospoločenské požiadavky v oblasti odborného vzdelávania v ČR. Výsledky výskumu vyústili do hodnotných zistení, čo robí prácu originálnou. Je však na škodu veci, že *autorka viditeľnejšie nesyntetizovala výsledky a zistenia prezentované v jednotlivých kapitolách (predovšetkým výskumnej časti), čím sa trochu stráca prepojenie parciálnych cieľov s naplnením celkového zámeru dizertačnej práce.*

Otázky do diskusie

1. V dizertačnej práci uvádzate (na s. 47), že v ČR začal od 1. 1. 2020 platiť nový systém financovania vzdelávacej sústavy, ktorý by mal eliminovať viaceré problémy súvisiace o. i. aj s kvalitou poskytovaného vzdelávania. Uveďte, akými nástrojmi chce vláda tieto problémy v rámci nového systému financovania riešiť a do akej miery je v tomto smere prípustná participácia krajov.
2. Napriek tomu, že dizertačná práca je úzko zameraná na Pardubický kraj, ponúka sa otázka, či je možné výsledky uskutočnenej analýzy aspoň čiastočne využiť pre niektoré ďalšie kraje v Českej republike. Bolo by teda možné v ČR identifikovať také kraje, ktoré majú podobné východiskové podmienky a štruktúru vzdelávacieho systému (so zameraním na stredné odborné školstvo) ako Pardubický kraj pričom by výsledky Vášho výskumu boli reálne aplikovateľné aj v ich podmienkach?
3. Osobitnú kapitolu v dizertačnej práci venujete duálnemu systému odborného vzdelávania, ktoré považujete za zrejme najvýznamnejší nástroj na riešenie problémov stredného odborného školstva v ČR. Koncept duálneho vzdelávania však nie je úplnou novinkou a aj v Českej republike už existuje viacero koncepčných materiálov a analýz, ktoré sa danou problematikou zaoberajú, význam duálneho vzdelávania akcentujú a jeho zavedenie podporujú. V akom smere posúvate Vy poznanie v tejto oblasti, resp. čo považujete za Váš konkrétny prínos k vedeckej diskusii v rámci tejto témy?

Závěrečné odporúčanie

Pripomienky uvedené vyššie nič nemenia na aktuálnosti predkladanej dizertačnej práce. Konštatujem, že práca po obsahovej, formálnej, ale tiež odbornej stránke spĺňa kritériá, ktoré sú na daný typ práce vo všeobecnosti kladené. Vedecký prínos spočíva v komplexnom spracovaní témy na základe relevantného výberu použitých zdrojov a vo formulovaní záverov, ktoré sú podložené metodologicky vhodným spracovaním štatistických databáz s dostatočnou vypovedacou schopnosťou.

Vzhľadom na uvedené **odporúčam**, aby bola záverečná práca Ing. Denisy Chlebounovej predložená na obhajobu v zmysle podmienok stanovených pre doktorandské štúdium na Fakulte ekonomicko-správni Univerzity Pardubice v doktorskom študijnom programe „Hospodárska politika a správa“. Po úspešnom obhájení dizertačnej práce **o d p o r ú č a m**, aby bol doktorandke udelený akademický titul „**doctor**“, v skratke **Ph.D.**

V Bratislave 26.6.2020

doc. Ing. Erika Neubauerová, PhD. v. r.

KF NHF EU Bratislava

